

Nr 77.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa anslag för budgetåret 1948/49 till dövstumskolorna; given Stockholms slott den 6 februari 1948.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Josef Weijne.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 6 februari 1948.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför härefter chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Weijne:

Under åttonde huvudtiteln, punkten 237, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, beräkna för budgetåret 1948/49

dels till Dövstumskolorna: Avlöningar ett förslagsanslag av 2 100 000 kronor;

dels ock till Dövstumskolorna: Omkostnader ett förslagsanslag av 825 000 kronor.

Sedan dessa ärenden numera färdigberetts, anhåller jag att få ånyo anmäla desamma. Tillika torde jag få anmäla frågan om ytterligare anslag till anskaffande av inventarier för jordbruket vid vårdanstalten för dövstamma med komplicerat lyte.

1. Förslagsanslaget till Dövstumskolorna: Avlöningar.

Anslaget är nu uppfört med 1 930 000 kronor och disponeras på sätt framgår av statsliggaren sid. 663 ff.

Skolöverstyrelsen har beräknat medelsbehovet under nästa budgetår till 2 150 000 kronor, vilket innebär en höjning med 220 000 kronor. Härvid har överstyrelsen utgått från att följande anstalter för dövstumma skola upprätthållas under verksamhetsåret 1948/49:

fyra upptagningsskolor, förlagda till Manilla i Stockholm, Lund, Vänersborg och Härnösand,

en specialskola, förlagd till Örebro,

tre fortsättningsskolor, förlagda till Vänersborg, Växjö och Broby, samt

en vårdanstalt för dövstumma med komplicerat lyte, omfattande ett skolhem, ett manligt och ett kvinnligt arbetshem samt förlagd till Mogård i Finspång.

I jämförelse med förhållandena innevarande budgetår innebär detta icke någon förändring.

Skolöverstyrelsen har vidare anfört:

I avlöningsanslaget för innevarande budgetår ingår även anslag till arvoden åt föreståndare och annan personal vid teoretiska kurser för fortsättningsskolpliktiga manliga dövstumma, vilka genomgå praktisk utbildning hos enskilda företagare. Anslag för detta ändamål beräknades för första gången för budgetåret 1945/46 och kurser ha hållits somrarna 1946 och 1947 vid lantbruksskolan å Broby. För innevarande budgetår har beräknats anslag till en kurs sommaren 1948. Överstyrelsen kommer att nedan under anslagsposten till övrig icke-ordinarie personal föreslå anslag för budgetåret 1948/49 till en liknande kurs.

Elevantalet nästa budgetår har överstyrelsen beräknat på följande sätt:

S k o l a	E l e v a n t a l			
	1947/48		1948/49	
<i>Upptagningsskolor:</i> Manilla	120		120	
Lund	86		86	
Vänersborg	80		80	
Härnösand	104	390	104	390
<i>Specialskola:</i> Örebro		130		130
<i>Fortsättningsskolor:</i> Vänersborg	80		62	
Växjö	62		61	
Broby	20	162	25	148
<i>Vårdanstalten:</i> Skolhemmet	33		41	
Arbetshemmen	59	92	69	110
Summa	774		778	

Av denna översikt framgår, att elevantalet under läsåret 1948/49 i stort sett kommer att bli lika med antalet innevarande läsår. Detta förklaras därav, att barndomsskolorna under år 1948 varken ha intagning eller avgång av elever.

Med utgångspunkt från det beräknade elevantalet har överstyrelsen beräknat anslagsbehovet sålunda (ökning respektive minskning inom parentes):

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat samt övergångsstat, <i>förslagsvis</i> ..	kronor	1 130 000	(+ 100 000)
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	»	52 000	(+ 6 200)
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	755 000	(+ 8 000)
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	213 000	(+ 105 800)
	Summa kronor	2 150 000	(+ 220 000).

Avlöningar till ordinarie tjänstemän.

Skolöverstyrelsen har upprepat sin i anslagsäskandena för innevarande budgetår gjorda framställning om ordinariesättning av dels en av de tre lärarinnetjänsterna i lönegrad Ce 17 vid vårdanstalten, dels befattningen såsom skriv- och bokföringsbiträde i lönegrad Ce 15 vid dövstumskolan i Vänersborg.

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.

Beträffande denna anslagspost har *skolöverstyrelsen* föreslagit följande ändringar:

a) höjning av det sedan budgetåret 1945/46 med 1 200 kronor för år utgående arvodet åt läkaren vid vårdanstalten till 1 800 kronor på grund av inträffad och för nästa budgetår beräknad ytterligare ökning av antalet skyddslingar,

b) höjning av arvodet till sjuksköterskan vid dövstumskolan i Örebro från 460 till 720 kronor,

c) höjning av arvodet till tandläkaren vid vårdanstalten från 1 350 till 1 800 kronor till följd av den emotsedda ökningen av antalet skyddslingar,

d) höjning av arvoden till skriv- och bokföringshjälp m. m. vid anstalterna å Manilla och Mogård samt i Lund, Härnösand och Örebro från 2 000 till 3 000 kronor vid varje anstalt,

e) minskning av de till vikariatsersättningar m. m. anvisade medlen med 110 kronor.

Sjuksköterska. Överstyrelsen har anfört, att det nuvarande arvodet till den deltidsanställda sjuksköterskan vid dövstumskolan i Örebro, 460 kronor, fastställts år 1945, då skolan haft 98 elever, samt innefattade

arvode för 88 timmar à 3 kronor 75 öre jämte arvode för hembesök å 130 kronor. På grund av elevantalets ökning borde timantalet höjas till 115. Vidare borde timarvodet i likhet med vad överstyrelsen föreslagit beträffande sköterskor inom andra skolformer höjas till 4 kronor 75 öre. Med ett till 170 kronor ökat belopp för hembesök borde således nu ifrågavarande arvode utgå med 720 kronor.

Skriv- och bokföringshjälp. Överstyrelsen har framhållit, att svårigheter föreläge att med nuvarande arvoden erhålla kompetenta biträden. Härtill komme, att skriv- och bokföringsarbetet vid dövstumskolorna numera ökats. Behovet av skriv och bokföringshjälp vid dövstumskolorna borde lämpligen prövas i samband med ställningstagande till det förslag beträffande motsvarande hjälp åt rektorer vid de allmänna läroverken m. fl. läroanstalter, som komme att framläggas av tillkallade sakkunniga. De av överstyrelsen nu föreslagna arvodeshöjningarna föranleddes av det starkt motiverade aktuella behovet.

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

Skolöverstyrelsen har räknat med följande i det föregående ej berörda personalförändringar:

- a) indragning av en icke-ordinarie arbetslärtjänst i snickeri vid dövstumskolan i Vänersborg;
- b) ökning av antalet vårdarinnor i Ce 7 med två;
- c) anställande av ett ekonomibitråde i Ce 9 och ett ekonomibitråde i Ce 3 vid dövstumskolan i Härnösand;
- d) uppflyttning av två ekonomibiträdetsjänster i Ce 2 vid dövstumskolan i Lund till Ce 3.

Vårdarinnor. Skolöverstyrelsen har räknat dels med indragning av en vårdarinna vid dövstumskolan i Vänersborg, dels ock med anställande av ytterligare en vårdarinna vid dövstumskolan å Manilla och ytterligare två vårdarinnor å vårdanstalten. Till stöd för förslaget om utökning av vårdarinnepersonalen vid Manilla-skolan och vårdanstalten har överstyrelsen anført följande.

Styrelsen för Manilla-skolan begärde i sina anslagsäskanden för innevarande budgetår nyanställning av två vårdarinnor under motivering, att den nya anordningen med uppdelning av sovsalarna i ett antal smärre rum komme att medföra väsentligt ökat arbete i fråga om renhållning, tillsyn och övervakning av eleverna. I enlighet med överstyrelsens förslag anvisades medel till anställande av en ny vårdarinna. Styrelsen har nu framhållit, att en ur hygieniska synpunkter tillfredsställande omvårdnad av eleverna krävde ytterligare ökning av antalet vårdarinnor med en. Överstyrelsen tillstyrker i likhet med inspektören för dövstumundervisningen att antalet vårdarinnor vid Manilla-skolan ökas från fem till sex.

Vårdanstaltens styrelse har begärt nyanställning av två vårdarinnor under motivering att anstaltens utökning med nya byggnader och därmed ändrade förläggingsförhållanden krävde mera vårdpersonal. Överstyrelsen anser framställningen berättigad, särskilt som vårdanstaltens klientel ford- rar mera tillsyn än övriga skolors, och tillstyrker därför, att antalet vårdarinnor vid anstalten ökas från fem till sju.

Nya ekonomibiträden vid dövstumskolan i Härnösand. Ekonomibiträdet i Ce 3 har avsetts för den tvätteriinrättning, som anordnats i dövstumskolans nybyggnad, medan ekonomibiträdet i Ce 9 främst skulle omhänderhava skötseln av den i det nya skolområdet ingående trädgårdstomten.

Uppflyttning i högre lönegrad av två ekonomibiträdestjänster vid dövstumskolan i Lund. Vid alla dövstumskolor av internatstyp utom skolan i Lund äro anställda ett till fyra ekonomibiträden i Ce 3 (första biträden enligt tidigare beteckning). Enligt överstyrelsens förslag skulle två av de sju ekonomibiträdestjänsterna i Ce 2 vid skolan i Lund uppflyttas till Ce 3.

Såsom av det föregående framgått har överstyrelsen under förevarande anslagspost beräknat medel till en kurs för fortsättnings skolpliktiga manliga dövstamma. Medelsbehovet för denna kurs har överstyrelsen uppskattat till 4 000 kronor.

Departementschefen. Skolöverstyrelsens förslag om ordinariesättning av en av de tre extra ordinarie lärarinnetjänsterna i Ce 17 vid vårdanstalten å Mogård anser jag mig böra tillstyrka. Vid bifall härtill bör å personalförteckningen uppföras en befattning i Ca 17 såsom lärarinna vid vårdanstalten. Överstyrelsens ånyo framförda förslag om ordinariesättning av befattningen vid dövstumskolan i Vänersborg såsom skriv- och bokföringsbiträde i Ce 15 bör med hänsyn till pågående utredning beträffande vissa biträdestjänster icke nu upptagas till slutligt bedömande.

Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän, nu 1 030 000 kronor, bör på grund av den förordade ordinariesättningen av en lärarinnetjänst vid vårdanstalten och då posten synes vara för lågt beräknad med hänsyn till nuvarande personalorganisation uppräknas med 50 000 kronor till 1 080 000 kronor.

Med hänsyn till den betydande ökning, som antalet skyddslingar vid vårdanstalten undergått, sedan de till läkaren och tandläkaren vid anstalten utgående arvodenas belopp fastställdes, biträder jag överstyrelsens förslag om höjning av arvodet åt läkaren med 600 kronor till 1 800 kronor och arvodet åt tandläkaren med 450 kronor till likaledes 1 800 kronor. Förslaget om höjning av arvodet till sjuksköterskan vid dövstumskolan i Örebro kan jag endast på så sätt biträda, att jag med hänsyn till elevantalets ökning under senare år förordar, att detsamma höjes med 140 kronor till 600 kronor. Den föreslagna höjningen av arvoden till skriv- och bokföringsjäl্প vid vårdanstalten samt vid dövstumskolorna å Manilla, i Lund, Härnösand och Örebro anser jag mig icke nu kunna förordas. Då den under anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, uppförda delposten till vikariatsersättningar m. m. torde kunna sänkas med 90 kronor, bör arvodesposten vid bifall till vad jag föreslagit höjas med 1 100 kronor till 46 900 kronor.

Förslaget om anställande av ytterligare två vårdarinnor i Ce 7 vid vårdanstalten finner jag motiverat och tillstyrker detsamma. Under erinran att medel anvisats för innevarande budgetår till anställande av ytterligare en vårdarinna vid dövstumskolan å Manilla är jag icke beredd att nu tillstyrka en ytterligare förstärkning av vårdpersonalen vid denna skola. Då antalet vårdarinnor vid dövstumskolan i Vänersborg i enlighet med överstyrelsens förslag torde kunna minskas med en, bör alltså för nästa budgetår medel beräknas till anställande av ytterligare en vårdarinna i Ce 7.

I samband med dövstumskolans i Härnösand förestående inflyttning i dess nybyggnad synes en förstärkning av ekonomipersonalen vara erforderlig. I enlighet med överstyrelsens förslag beräknar jag för ändamålet i det följande medel till anställande av ett ekonomibitråde i Ce 9 och ett ekonomibitråde i Ce 3.

I likhet med vad fallet är vid övriga dövstumskolor av internatskaraktär synes ett antal ekonomibiträden vid dövstumskolan i Lund böra hänföras till lönegraden Ce 3. Jag tillstyrker därför överstyrelsens förslag, att två av de sju ekonomibiträdestjänsterna i Ce 2 vid skolan i Lund uppflyttas till Ce 3.

Genom beslut förut denna dag har Kungl. Maj:t föreskrivit, att driften av egendomen Mogårds jordbruk skall från och med den 15 mars 1948 stå under ledning av styrelsen för vårdanstalten. Tillika har Kungl. Maj:t medgivit, att vid vårdanstalten må tidigast från och med den 1 mars 1948 anställas en rättare i Ce 16, en ladugårdsförman i Ce 12, en traktorskötare i Ce 10 och två körkarlar i Ce 9 ävensom föreskrivit, att kostnaderna för avlöningar till nämnda personal skola bestridas från vederbörliga i gällande avlöningsstat uppförda anslagsposter. Medel för avlöande av ifrågavarande personal beräknar jag i det följande under anslagsposterna till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal och till rörligt tillägg.

Den förstnämnda anslagsposten, som nu är uppförd med 747 000 kronor, bör vid bifall till vad jag i det föregående anfört och föreslagit enligt mina beräkningar uppföras med 773 000 kronor, vilket innebär en höjning i förhållande till förstnämnda belopp med 26 000 kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg bör uppräknas med 107 900 kronor till 215 100 kronor.

Avlöningsanslaget i dess helhet bör alltså för nästa budgetår upptagas med 2 115 000 kronor, vilket innebär en anslagshöjning med 185 000 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1948/49, vidtaga den ändring i personalförteckningen för dövstumskolorna, som förändrades av vad jag i det föregående anfört;

dels godkänna följande avlöningsstat för dövstumskolorna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1948/49:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor 1 080 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis	» 46 900
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	» 773 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	» 215 100
Summa kronor 2 115 000;	

dels ock till Dövstumskolorna: Avlöningar för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av kronor 2 115 000.

2. Förslagsanslaget till Dövstumskolorna: Omkostnader.

Detta anslag är nu uppfört med 772 000 kronor och disponeras på sätt framgår av statsliggaren, sid. 665 ff.

Skolöverstyrelsen har för nästa budgetår föreslagit höjning av anslaget med 92 000 kronor till 864 000 kronor. De förordade ändringarna beträffande olika poster framgå av sammanställningen å sid. 8.

Överstyrelsen, som i det begärda anslaget inräknat omkostnader för den i det föregående omnämnda kursen för vissa manliga dövstumma, har till stöd för begärda höjningar beträffande nedannämnda poster anfört bland annat:

3 b. Övriga expenser. Dövstumskolorna å Manilla och Mogård samt i Vänersborg, Växjö och Örebro ha begärt höjningar med sammanlagt 2 300 kronor. Höjningarna synas erforderliga.

4 b. Inventarier och maskiner. Skolornas inventarier äro starkt förslitna och anslagen ha knappast räckt till nödvändiga reparationer, långt mindre till nyanskaffningar. Skolan å Manilla, som restaurerats under sistförflutna läsår, har hemställt om höjning av skolans anslag, 6 000 kronor, till 30 000 kronor. Skolmöbler, sängutrustning, linne och porslin äro i behov av förnyelse. Anmärkningar mot skolans utrustning i vissa avseenden ha framförts av skolöverläkaren. Anstalten å Mogård, som begärt en höjning från 6 000 till 12 000 kronor, erhåller nya byggnader och ökat antal skyddslingar. Överstyrelsen tillstyrker de begärda höjningarna samt anvisande till skolorna i Lund, Vänersborg och Örebro av ytterligare respektive 1 000, 1 000 och 2 000 kronor. Å andra sidan beräknas för skolan i Broby en minskning med 11 000 kronor.

4 c. Tvätt m. m. Vid skolan i Härnösand kommer tvätten, som nu ombesörjes av lasarettets tvättinrättning, att skötas i den nya skolbyggnadens tvättstuga. Skolans anslag kan därför sänkas med 1 900 kronor. Sänkningen uppväges dock av erforderliga höjningar för vissa andra skolor.

U t g i f t e r		
Utgiftsändamål	Nuvarande belopp kronor	Ökning eller minskning kronor
1. Sjukvård m. m. åt personal	7 000	+ 550
2. Reseersättningar	7 000	—
3. Expenser:		
a. bränsle m. m.	162 750	+ 11 750
b. övriga expenser	15 600	+ 2 300
4. Övriga utgifter:		
a. undervisnings- och arbetsmateriel	67 300	— 4 300
b. inventarier och maskiner	41 000	+ 23 000
c. tvätt och renhållning	20 600	—
d. sjukvård åt elever	13 500	+ 3 700
e. tandvård åt elever	6 050	+ 300
f. bad åt elever	2 500	+ 1 200
g. utrustning till tandläkarrum	4 400	— 4 400
h. kosthåll	295 500	+ 8 100
i. utackordering av elever	145 900	+ 43 300
j. beklädnad för elever	94 500	+ 6 700
k. flitpengar åt elever	15 400	— 1 200
l. parkers underhåll	5 450	+ 50
m. bibliotek	1 250	+ 1 050
n. livränta åt förra ägarinnan av Broby gård	2 000	—
o. foder åt husdjur å Mogård	1 000	— 1 000
Summa kronor	908 700	+ 91 100
I n k o m s t e r		
	136 700	— 850
Nettoutgift kronor	772 000	+ 91 950 ¹

¹ Avrundat till 92 000 kronor.

4 i. U t a c k o r d e r i n g. Denna post avser skolorna i Örebro och Lund. Då det visat sig svårt att skaffa ordentliga fosterhem för den för innevarande budgetår beräknade inackorderingskostnaden, 85—95 kronor för månad och elev, räknar överstyrelsen med höjning av kostnaden till 105—115 kronor för månad och elev.

Departementschefen. Anslagsposten till sjukvård m. m. åt personal torde kunna uppföras med oförändrat belopp. Delposten till bränsle, lyse och vatten torde med hänsyn till tillkomsten av nya lokaler vid vårdanstalten böra uppräknas med 10 000 kronor. I fråga om delposten till övriga expenser tillstyrker jag en höjning av anslagsmedlen till vårdanstalten med 500

kronor med hänsyn till dess växande omfattning. I övrigt ifrågasätter jag icke någon ändring beträffande denna delpost. Vad angår anslagsposten till övriga utgifter har skolöverstyrelsen föreslagit en höjning med sammanlagt 76 500 kronor. Jag anser mig kunna tillstyrka ökning av anslagsposten med 42 500 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av skolöverstyrelsen fördela anslagsposten på de olika delposterna och anstalterna. Inkomsterna torde kunna beräknas till oförändrat belopp.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit bör anslaget höjas med (10 000 + 500 + 42 500 =) 53 000 kronor till 825 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Dövstumskolorna: Omkostnader* för budgetåret 1948/49 anvisa ett *förslagsanslag* av . . . kronor 825 000.

3. Reservationsanslag till Dövstumskolorna: Anskaffande av inventarier för jordbruket vid vårdanstalten för dövstumma med komplicerat lyte.

Efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1947: 81 har riksdagen för innevarande budgetår anvisat ett reservationsanslag av 60 000 kronor till anskaffande av inventarier för jordbruket vid vårdanstalten för dövstumma med komplicerat lyte. Anslaget var avsett att stå till förfogande för anskaffande av en första uppsättning levande och döda inventarier för jordbruksdriften för den händelse driften av jordbruket å egendomen Mogård skulle befinnas helt eller delvis böra övertagas av vårdanstalten. Beträffande de till grund för anslagsavvägningen liggande beräkningarna torde få hänvisas till sid. 14 i nämnda proposition.

Vårdanstaltens styrelse har nu gjort framställning om ett anslag å 20 000 kronor för nästa budgetår till viss utökning av kreatursbesättningen och till anskaffande av ytterligare maskiner och redskap m. m. för jordbruksdriften. *Skolöverstyrelsen* har tillstyrkt detta förslag.

Departementschefen. Såsom i det föregående nämnts har Kungl. Maj:t genom beslut förut denna dag föreskrivit, att driften av jordbruket å egendomen Mogård skall från och med den 15 mars 1948 stå under ledning av vårdanstaltens styrelse. I samband därmed har Kungl. Maj:t föreskrivit, att förutnämnda reservationsanslag å 60 000 kronor till anskaffande av inventarier för jordbruket vid vårdanstalten skall enligt styrelsens för vårdanstalten bestämmande av rektor vid vårdanstalten disponeras i huvudsaklig överensstämmelse med vad i propositionen 1947: 81 under punkten 4 angivits.

Såsom av nämnda proposition närmare framgår ha till grund för avvägningen av anslagsbeloppet legat vissa av vårdanstaltens rektor gjorda beräkningar av behovet av levande och döda inventarier. I samband med

att vårdanstaltens styrelse därefter haft att taga ställning till frågan, om driften av jordbruket å egendomen Mogård skulle övertagas av vårdanstalten, har styrelsen funnit behov föreligga av att dylika inventarier anskaffades i större omfattning än vad som av rektor tidigare beräknats. Den för ändamålet av styrelsen äskade medelsanvisningen för nästa budgetår av 20 000 kronor anser jag mig i likhet med skolöverstyrelsen böra tillstyrka. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Dövstumskolorna: Anskaffande av inventarier för jordbruket vid vårdanstalten för dövstumma med komplicerat lyte* för budgetåret 1948/49 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 20 000.

Vad departementschefen sålunda under punkterna 1—3 hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, bifaller Hans Maj:t Konungen samt förordnar, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Sven Ljungberg.